

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ 1956 JANUÁR-FEBRUÁR (1. sz.)

Kiadja a Magyar Hidrológiai Társaság
Központi Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottsága

Kézirat gyanánt

Az elektronikus változatot
dr. Nyerges Miklós és
Szenti Tamás
készítette 2005-ben.

- 1 -

BEKÖSZÖNTŐ

A magyar barlangkutatók 1955. év augusztusában Miskolcon tartott seregszemléjén egyhangúlag megnyilvánult az az óhaj, hogy a Hazánkban egymástól függetlenül működő barlangkutató csoportok egységes szervezetben, egyesületben tömörüljenek. Ezzel szervezettebben, fokozottabban kifejthetik a tudomány és népgazdaság szempontjából hasznos munkájukat.

A Magyar Hidrológiai Társaság felismerte a barlangkutatásnak a különböző tudományok és tudományágak, különösen a karszthidrológia fejlesztésével kapcsolatos jelentőségét és megalakította a Központi Karsztvíz- és Barlangkutató Bizottságot. A Bizottság az egyes csoportok küldötteinek részvételével 1955. november 3.-án megtartotta alakulóülését és elkészítette részletes munkarendjét. A Bizottság legfontosabb feladata a hazai

barlangkutatók egységének megteremtése, a közös feladatok, kutatások kitűzése és a Barlangkutató Egyesület megalakításának előkészítése.

A miskolci ankét egy másik, alapvető fontosságú határozata megállapítja az önálló barlangtani folyóirat megindításának szükségességét. Amint az önálló egyesület is csak fokozatosan valósítható meg, az önálló szakfolyóirat is megfelelő előkészítő munkát igényel. Mindaddig, amíg ez a terv sikerül, szükségesnek tartjuk egy olyan, időszakosan megjelenő tájékoztató kiadását, amely a Bizottságba tömörült kutatókat legalább a legfontosabb barlangtani eseményekről, kutatásokról, előadásokról és közleményekről tájékoztatja. Ismertetni kívánjuk a külföldi szakkörök munkáját is. Első számunkban a Szovjetunióban folyó karsztkutatásokat vázoljuk röviden. E számunkban felsoroljuk az 1955. évi hazai közleményeket és előadásokat. Következő számainkban már alkalmunk lesz az 1956. évi előadásokat és közleményeket röviden ismertetni és bírálni.

Ezzel útjára bocsátjuk Tájékoztatónk első számát és kérjük minden kutató segítségét a további munkához!

Kessler Hubert

- 2 -

A Magyar Hidrológiai Társaság Központi Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottsága
1955. november 3.-án tartott alakulóülésén elfogadott

MUNKAREND.

A Magyar Hidrológiai Társaság a magyar barlangkutatók elősegítése érdekében központi munkabizottságot hoz létre.

A Bizottság célja az egyes karszthidrológiai és barlangkutató csoportok munkájának összehangolása, a munka eredményeinek egységes értékelése, az egyes csoportok működésének a többivel való megismertetése, a karszthidrológiai- és barlangkutató egységes elveinek és szempontjainak kidolgozása és képviselése a csoportok felé, a barlang- és karszthidrológiai kutatásnak megfelelő anyagi eszközökkel rendelkező egyesület megszervezése.

A bizottsághoz tartozó csoportok végső célja a karszthidrológiai és barlangkutató területeiről rendszeres, használható adatok szolgáltatása a műszaki és természettudományok fejlesztéséhez.

E cél érdekében a Bizottság feladata és munkaköre:

- 1/ A Bizottság köré tömörült csoportok eddig végzett munkájának feldolgozása és értékelése.
- 2/ A csoportok irányítása, munkájának egyeztetése.
- 3/ A barlangkutató szélesebb körben való elterjesztése.
- 4/ A csoportok tagjainak elméleti és gyakorlati továbbképzése.

A Bizottsághoz mindazon karszthidrológiai és barlangkutatóval foglalkozó csoportok tartoznak, amelyek elfogadják a karszthidrológiai és barlangkutató munkabizottság munkarendjét és kérik felvételüket a bizottsághoz tartozó csoportok közé.

A Bizottság szervezeti felépítése: elnök, titkárság, választmány.

Elnök: A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége nevezi ki. Feladata a Bizottság ügyeinek legfelsőbb irányítása. A választmányi ülésen elnököl. A Bizottság képviselése a

Társaság Elnöksége, illetve annak esetenkénti beleegyezésével a MTESz, tudományos intézetek és más jogi személyek felé.

Titkárság: A Titkárságot a Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége a választmány által javasolt tagok közül nevezi ki. Feladata a választmányi ülések közötti időszakban a bizottsági munka vitele, a választmányi ülések előkészítése, a bizottság adminisztratív és szervezési munkájának elvégzése.

- 3 -

Választmány. A karszthidrológiai- és barlangkutató bizottság legfelsőbb szerve. Vezetője a Bizottság elnöke. Feladata a bizottságban tömörült csoportok munkájának irányítása és értékelése, a munkatervék összehangolása, a munkamódszerek, kutatási elvek és szempontok érvényre juttatása. A választmány általában félévenként legalább egyszer ülésezik. Összehívásáról a bizottság titkársága gondoskodik. A választmány összehívását az érintett csoportokkal és személyekkel legalább két héttel előbb tudatni kell. A választmány határozatait, javaslatait minden esetben a Társaság Elnökségének nyújtja be. A választmány az egyes csoportokból kiküldött képviselőből és a Magyar Hidrológiai Társaság elnöksége által felkért szakemberekből áll.

A Bizottság működése:

1/a/ A csoportok végzett munkájáról szóló félévi jelentéseket a titkárság összegyűjti, feldolgozza és a választmány megbeszéli.

b/ Minden nagyobb eredményről szóló félévközi jelentést összegyűjt és a Társaság elnökségén keresztül továbbterjeszti az illetékesekhez.

c/ A választmány ülésén az egyes csoportok képviselői röviden beszámolnak az esetenként megadott szempontok alapján a csoport munkájáról.

d/ Ankéton ismertetik a csoportok tagjaival és a meghívott érdeklődőkkel a végzett munkát.

2/a/ A csoportok legalább egy hónappal a megadott naptári félévek előtt beadják munkatervüket a bizottság titkárságának. A titkárság feldolgozza, egyezteteti és az esetleges módosító javaslataival együtt a választmány elé terjeszti megvitatás és elfogadás végett.

3/a/ Előadásokat és egyéb rendezvényeket szervez a barlangkutató népszerűsítése céljából.

b/ A napi sajtón, rádión és folyóiratokon keresztül cikkekben, beszámolóknak, jelentésekben népszerűsítik a karszthidrológiai és barlangkutató eredményeket.

4/a/ A csoportok tagjainak minél nagyobb mértékű elméleti tudományos felkészültsége érdekében tudományos előadásokat, előadássorozatokat, tanfolyamokat szerveznek a karszthidrológiai és barlangkutató minden ágából.

b/ Állandó szaklap kiadását szorgalmazzák, annak megjelenéséig pedig szükség szerint megjelenő sokszorosított kiadványban ismertetik a fontosabb hazai és külföldi eredményeket,

módszereket, tapasztalatokat és a karszthidrológiai illetve barlangkutató csoportokat érdeklő könyveket,

---

- 4 -

cikkeket. A sokszorosított kiadvány szerkesztése – az elnök irányítása mellett – a titkárság feladata. Megjelenése előtt a Magyar Hidrológiai Társaság Tudományos Bizottságával az anyagot ismertetni kell.

c/ A karszthidrológiai és barlangkutató gyakorlati részének továbbfejlesztésének érdekében évente egyszer tapasztalatcsere megbeszélést kell összehívni egy-egy csoportnál, ahol a csoportokban alkalmazott munkamódszereket megtárgyalják.

A Bizottság megszűnik, ha

- 1/ A bizottságban tömörült csoportok többsége kívánja,
- 2/ a Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége megszünteti,
- 3/ a karszthidrológiai és barlangkutatók összefogására alkalmasabb szerv létesül.

***

A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége a Bizottság ügyeinek intézésére a következő kartársakat kérte fel:

Elnök: Kessler Hubert.

Titkárság: Balázs Dénes, Holly Ferenc, Radó Denise.

A választmány tagjai: /A csoportok kiküldöttein kívül/ Bertalan Károly, Chambre Attila, Gráf Andrásné, Jakucs László, Jaskó Sándor, Kincses Júlia, Láng Sándor, Leél-Őssy Sándor, Papp Ferenc, Venkovits István, Vértes László, Kretzoi Miklós.

Tiszteletbeli választmányi tagok: Dudich Endre, Kadić Ottokár, Vigh Gyula.

- 5 -

A KÖZPONTI BIZOTTSÁGBAN KÉPVISELT BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK ÉS KÉPVISELŐJÜK CÍME:

Budapesten:

Bástya Ügyészségi S. K. természetjáró csoportjának barlangkutató csoportja. Szilvássy Gyula.

Budapesti Műszaki Egyetem Ásvány- és Földtani Tanszékének barlangkutató csoportja. Holly Sándor.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem Földrajzi Intézetének karszt- és barlangkutató csoportja. Leél-Őssy Sándor.

Élelmiszeripari Minisztérium Kinizsi S. K. turista szakosztály barlangkutató csoportja. Balázs Dénes.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem Haladás S. K. turista szakosztály barlangkutató csoportja. Magyar Gábor.

Könnyűipari Tervező Iroda Petőfi S. K. természetjáró szakosztály barlangkutató csoportja. Füredi Géza.

Magyar Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató Szakosztálya. Radó Denise.

Spartakusz Építőipari S. K. természetjáró szakosztály barlangkutató csoportja. Csaba László.

Természettudományi Múzeum Állattárának barlangkutató csoportja. Topál György.

Vidéken:

Dunántuli Tudományos Intézet karszt- és barlangkutató csoportja. Kevi László. Pécs.

Magyar Hidrológiai Társaság Nagymiskolci Csoportjának barlangkutató szakosztálya. Lahner Olivér. Miskolc.

Törekvés S. K. természetjáró szakosztály barlangkutató csoportja. Botka Ferenc. Cegléd.

Veszprémi Szikra S. K. természetjáró szakosztályának karszt- és barlangkutató csoportja. Markó László. Veszprém.

Bástya S. K. természetjáró szakosztály barlangkutató csoportja. Tátray Péter. Pécs.

- 6 -

A BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK RENDELKEZÉSÉRE ÁLLÓ FONTOSABB FELSZERELÉSI TÁRGYAK

Csoport vagy intézmény	karbidlámpa (db)	kötél (db) (m)	hágcsó (db) (m)	egyéb felszerelési tárgyak
Budapest Műsz. Egy. Ásv. Földt. Tansz. Barkut. csop.	8	2 20 2 30	1 10	tájélok, szerszámok vízelemző felsz.
Bástya Ügyézs. S. K.	4	1 40		tájélok, szerszámok
Egyet Földr. Int.	6	4 20	2 15	tájélok, mérőszalagok
Élelmiszeripari Min. Kinizsi S. K.	12	2 20 1 30	2 10 1 15	gumiruhák, szintező műszer, csörlő, aggregátor, csille 80 fm sínnel
Könnyűipari Terv. Ir.	2	1 25		sátor, tájoló, Szerszámok
Spartakusz Építőip. S. K.	3	2 15		
Termtud. Múz. Állattára	2			biológiai gyűjtéshez való felsz.
Dntuli. Tud. Int.	4	1 20	1 15	meteorológiai műszerek, szerszámok

					mérőeszközök
M. Hidrol. Társ.	10	2	100		
Nagymiskolci csop.		1	50	100	telefon, sátrak, szerszámok, mérőeszközök
		1	28		
Ceglédi Törekvés S.K.	2		40	30	
Áll. Földt. Int.		1	20	2	20
		1	10	2	15
				1	18
Vízgazd. Tud. Kut. Int.	2	1	60	2	10
		1	40		
					oxigén-légzőké- szülék, 2 db gumicsónak, klfe mérőműsze- rek

- 7 -

Karsztkutatás a Szovjetunióban

A Nagy Októberi forradalom után a Szovjetunióban a karsztkutatás valamennyi ágazatában páratlan fellendülés állt be. Felismerve a karsztkutatás nagy gyakorlati jelentőségét, a kutatás elősegítése céljából karszt- és barlangtani kutatóállomásokat létesítettek.

Az első ilyen kutatóállomást a „Preduralje” védett területen, Molotov közigazgatási területen a Szülva folyó partja mentén valósították meg. Ez az állomás, valamint a vele kapcsolatos meteorológiai és biológiai kutatóállomás a Molotov Egyetem természettani fakultásához tartozik. Az állomás 453 barlangot térképezett fel és részletes geomorfológiai térképeket készített valamennyi karsztjelenség feltüntetésével és leírásával. Itt tanulmányozzák a barlangok és más karsztjelenségek további fejlődését az adott területen levő kőzettani, tektonikai, hidrográfiai és éghajlati tényezőkkel kapcsolatban. Ugyanitt karszt- és barlangtani múzeumot is berendeztek. Munkájukba bevonják a tárgy iránt érdeklődő nem szakembereket is mint „levelezők”-et.

A Szovjetunióban a karsztkutatásnak különösen a gyakorlat, ipari gócpontok vízellátása, továbbá hasznos ásványok feltárása szempontjából tulajdonítanak igen nagy jelentőséget. Ennek köszönhető, hogy 1947-ben Molotovban a karsztkutatás kérdéseinek megvitatására kongresszust hívtak egybe, amelyen a Szovjetunió legkiválóbb szakemberei gyűltek össze. A 48 előadást a következő öt tagozat keretében tartották. 1/ Általános karsztkérdések. 2/ Mérnöki karsztproblémák. 3/ Karszthidrogeológia. 4/ Regionális karszt. 5/ Karszt a haloid kőzetekben. Az elhangzott előadások tanúbizonyosságot tettek amellett, hogy a Szovjetunió már mennyire haladt a karsztjelenségek kutatásának módszertana terén és mennyire feltárták a karszttal kapcsolatos elméleti problémákat.

A Karsztkongresszuson nagyjelentőségű határozatot fogadtak el, amelynek egyik pontja kijelenti, hogy a Szovjetunió területén új, önálló tudományá fejlődött a karszttudomány. Ez szerves összefüggésben áll azzal, hogy számos tudományos és gyakorlati karsztfeladat vár megoldásra a sztálini ötéves tervek hatalmas építkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban.

A karsztkutatásról szóló cikkek számos szakmai és népszerű folyóiratban, valamint a napi sajtóban jelennek meg. Tisztán karsztkérdésekkel foglalkozik a „Karsztovedenije” (Karsztstudomány) c. folyóirat. A különböző értekezleteken, kongresszusokon elhangzott előadásokat a „Teziszidokladov karsztovó-speleologiceszkoj konferencii” című gyűjteményben teszik közzé.

A. V. Zajicev professzor tankönyvet írt a karsztról, amelyben különösen jelentős a karszthidrológiai anyag. G. A. Maximovics a karsztjelenségek típusairól írt kimerítő tanulmányt a Karsztovedenije 1948. évfolyamában. A. Kruber a Krim-i karsztterületekkel foglalkozik behatóan. L. V. Golubeva a „Preduralje” karsztállomást ismerteti részletesen (Priroda, 1949). Nagyon értékes, 350 oldalas összefoglaló munkát írt N. S. Gvozgyeckij: A Karszt. (Moszkva, 1954).

K. H.

- 8 -

KARSZT- ÉS BARLANG-DOKUMENTÁCIÓ

Rovatvezető: dr. Bertalan Károly

Dokumentáció alatt szűkebb értelemben a bibliográfiát és a kataszterezést értjük. Bevezetésként időről-időre módszertani kérdéseket tárgyalunk, utána pedig a feldolgozott anyagot közöljük.

I. Bibliográfia

A magyar barlangtani irodalom időszakos közlése 1931. óta szünetel. A hiányzó anyag gyűjtése folyamatban van. Karsztvíz-bibliográfiánk az 1945-1954-es évek anyagáról az OVF kiadványában megjelent (lásd 11. sz.) Elnökségünk határozata értelmében ezért a magyar karszt- és barlangkutatás bibliográfiájának a közlését az 1955. év anyagával kezdjük. Röviddel évrzárta után ez nem lehet még teljes, a pótlásokat tehát következő számainkban kell közreadnunk.

Egyelőre csak a magyar karszt- és barlangtudományi irodalom jegyzékét közöljük. Ez alatt értjük:

1/ Magyarország területére vonatkozó, bárhol, bárkitől és bármilyen nyelven megjelent szakirodalmat,

2/ a magyar szerzőktől bármilyen nyelven és bármilyen területről szóló karszt- és barlangtudományi irodalmat.

A barlangokat is szerepeltető turista tárgyú cikkeket, útikalauzokat, portyavezetőket, földrajzi-, földtani-, őslénytani-, régészeti-, történelmi-, stb. szakmunkákat lehetőleg feldolgozzuk ugyan, de csak a szűkebb tárgykörünkkel szorosabb kapcsolatban állókat közöljük. Hasonlóan járunk el a népszerűsítő irodalommal, valamint a hírlapi cikkekkel is. Utóbbi téren gyűjtésünk is igen hiányos, mivel anyagát társadalmi úton szereztük be.

A gyűjtött anyag feldolgozásánál, vagyis bibliográfiánk módszertani kivitelezésénél igyekezzünk a „Könyvtári és könyvtárügyi vonatkozású szabványok gyűjteménye. Bp. 1954.” című kiadványban foglalt szabványokhoz, valamint az 1956. január 1-én életbe lépő MNOSZ 3398-55 sz. „Szakirodalmi tájékoztató (dokumentációs) kiadványok” című szabványhoz

alkalmazkodni. Az évszámot azonban jelen esetben elhagyjuk, mivel valamennyi címünk 1955-ből származik.

- 9 -

A névtelenül (anonim), vagy betűjelek alatt megjelent (kriptonim) cikkek szerzőit lehetőleg kinyomozzuk és zárójelben közöljük (feloldások), valamint a mű megjelenési körülményeire vonatkozó adatokból (impresszum) esetleg hiányzó egyéb bibliográfiai adatot is.

Ismertetéseket (annotáció), tartalmi kivonatokat (referátum), valamint kritikai megjegyzéseket egyelőre nem közölhetünk, legfeljebb igen rövid (zárójelbe tett) utalásokat a tartalomra ott, ahol a cím nem eléggé kifejező (bővített címleírás). Az idegen nyelven megjelent műveket címfordítással látjuk el (zárójelben) és utóbbit emeljük ki aláhúzással. Az esetleges többnyelvűséget is jelezzük.

A magyar karszt- és barlangkutatás irodalmának gyűjtésével és feldolgozásával párhuzamosan halad a magyarországi barlangok nyilvántartásának adatgyűjtő munkája (kataszterezés). Belátható, hogy egy ember társadalmi munka keretében mindezt nem győzi és a kívánt teljességet egyik téren sem érheti el. Ezért valamennyi munkatársunknak a bibliográfiai munkában való közreműködését kérjük az alábbiakban:

1. a jelen összeállításból kimaradt címek beküldése,
2. az észlelt hibák tudomásunkra hozatala,
3. a szerzőnév nélkül megjelent cikkek szerzőjének közlése.

Munkatársaink segítségével szeretnénk elérni, hogy év végére az 1955. év címanyaga teljes legyen, külföldi cikkek ismertetését is közölhessük és elegendő időnk és erőnk maradjon a kataszterezésre is.

AZ 1955. ÉV MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI IRODALMA

1. AUER V.: A karsztvíz, mint geofizikai probléma. – Bányászati Lapok, 10 (88.) évf. 1. sz. p. 36-40. áb:1, gr:4, bi:8.
  2. BALÁZS D.: Az égerszögi cseppkőbarlang. - Természetjárás, I. évf. 3. sz. jún. p. 8-9. fk:4.
  3. BARÁT E.: Látogatás a Pálvölgyi barlangban. – Szabad Nép, 13. évf. 301. sz. okt. 31. p. 4.
  4. B. K. (BERTALAN): A barlangkutatás. (Barlangkutatásunk szervezeti fejlődése.) – Természetjárás, I. évf. 9. sz. dec. p. 7.
  5. BERTALAN K.: Kiegészítés a bakonyi barlangok ismeretéhez. – Földrajzi Értesítő, 4. évf. 1. füz. p. 55-61. (Kny. is!) D.A, P.P.
-

- 10 -

6. BODNÁR O.: Aggtelek csodái. (Baradla.) – Szabad Nép, 13. évf. szept. 4. p. 6. fk:1
7. BORBÉLY S.: Barlang- és zsombolykutatás a Bükkben. – Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 9/10 sz. p. 357-362. hr:1, ar:3, hm: 6.
8. DUDICH E.: A barlang mint gyógytényező. (Asztma-kúra.) – Földtani Közlöny, 85. köt. 3. füz. p. 353-359. bi:25. – R.F. – P.P.

9. FILYÓ M.: A Baradla mélyén – 104 hídon át. – Szabad Ifjúság, 6. évf. 164. sz. júl. 14. p. 2. fk:1.
10. FILYÓ M.: A mesék új országa a Haragistya mélyén. (Vass Imre bg.) – Szabad Ifjúság, 6. évf. 273. sz. nov. 20 p. 7. fk:2
11. Hidrológiai bibliográfia 1945-1954. Magyarország. – Az OVF kiadványa. VITUKI. – Műszaki Könyvkiadó, Bp. Szerk: de Chatel Rudolf. p. 3-180.
12. HOLLY F.: Új barlangot fedeztek fel barlangkutató vegyészhallgatóink. (Vass Imre bg.) – Jövő Mérnöke, 3.évf. 17. sz. okt. 12. áb:1
13. JAKUCS L.: Árvíz a hegyek alatt. (Baradla – Békebarlang.) – Élet és Tudomány, 10. évf. 52. sz. dec. 28. p. 1647-1651. fk: 7+1
14. JAKUCS L.: A barlangkutatás új irányai. (Vízfestés, kémiai elemzés, kavicsvizsgálat.) – Természetjárás, 1. évf. 7. sz. okt. p. 12-13. fk:2
15. JÁNOSSY D.: Die Vögel und Säugetierreste der spätpleistozänen Schichten der Höhle von Istállóskő. (Az Istállóskői-barlang új-pleisztocén rétegeinek madár- és emlősmaradványai.) – Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4 füz. p. 149-182. D.T.
16. DR. KESSLER H.: Forrástani részletvizsgálatok az aggteleki karsztvidéken. Beszámoló a VITUKI 1954. évi munkásságáról. Bp. Műszaki könyvkiadó. p. 134-152. hr:1, gr:6, ta:2, fk:4
17. DR. KESSLER H.: Földalatti barlangfürdőt terveznek Miskolc-Tapolcán. – Képes Magyarország, 1. évf. 1. sz. nov. p. 17. fk:2.
18. KESSLER H.: A Tantalbarlang. Óriásbarlangot tártak fel a Keleti-Alpokban. – Természet és Társadalom, 114. évf. 10. sz. p. 539. fk:2
19. DR. KESSLER H.: Újabb adat a beszivárgási görbéhez. – Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 5/6 sz. p. 158. tá:1.
20. DR. KESSLER, H.: Der Versickerungsbeiwert in Karstgebieten. (A beszivárgási százalék karsztvidékeken.) – Wasserwirtschaft, - Wassertechnik, 5. évf. 12. füz. p. 392-394. gr:2, tá:1, bi:2, D.T.
21. DR. KESSLER HUBERT – MEGAY G.: Lillafüred barlangjai. Kiadja: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Miskolc. 74 p. ar:2, hr:1, áb:3, fk:28, tá:3.

22. KOVÁCS GY.: A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvízkutatásban és a karsztvíz elleni védekezésben. (Dr. Schmidt E. R. tanulmányának ismertetése hozzászólásokkal.) Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 1-2. sz. p. 39-44. bi:3
23. KRETZOI M. – VARRÓK S.: Adatok a gyöngybagoly táplálkozásmódjának állatföldrajzi jelentőségéhez. (Az Eszterházy-barlangból.) Aquila. Annales Instituti Ornithologici Hungarici 1952-1955. – Mezőgazdasági Kiadó. Bp. p. 399-401.
24. KUNSÁGI V.: Béke és szabadság, avagy mi kell Égerszögnek? (Béke- és Szabadság-cseppkőbarlang.) – Természetjárás, 1. évf. 4. sz. júl. p. 6. fk:2
25. (KUNSÁGI V.): Útközben hallottuk...(Apró hírek, bg-okról is.) – Természetjárás, 1. évf. 1. sz. ápr. p. 13, 3. sz. jún. p. 10, 6. sz. szept. p. 15, 7. sz. okt. p. 15, 8. sz. nov. p. 15, 9. sz. dec. p. 15.
26. LÁNG S.: Geomorfológiai tanulmányok az aggteleki karsztvidéken. – Földrajzi Értesítő, 4. évf. 1. füz. p. 1-17. áb:3, D.A. P.P.
27. LÁNG S.: A Gerecse peremhegységi részeinek geomorfológiája. – Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2. füz. p. 157-192. áb:7 D.A. P.P.

28. LEÉL-ÖSSY S.: A Kiskőhádi zomboly térképezése. – Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2. füz. p. 256-257. ar:1, hm:1
  29. LELKES I.: Aggtelek. Népszerű tudományos film. – Szabad Nép, 13. évf. máj. 19. p. 4.
  30. MARKÓ L.: A kabhegyi víznyelők. – Veszprémmegyei Népújság, 11. évf. 25. sz. jan. 30. p. 4.
  31. MAUCHA L.: Megnyílt az út a hegység belsejébe. Új cseppkőbarlang Jósvafő határában. (Vass Imre barlang.) – Magyar Nemzet, 11. évf. 295. sz. dec. 16. p. 5.
  32. OZORAY GY.: Barlangépítés Csehszlovákiában. (Barlangok idegenforgalmi kiépítése.) – Természet és Társadalom, 114. évf. 12. sz. p. 759.
  33. PINCZÉS Z.: Morfológiai megfigyelések a Hór völgyében. Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2. füz. p. 145-155. bi:15. D.A. P.P.
  34. SÁRKÁNY, S. – STIEBER, J.: Anthracotomische Bearbeitung der in...(Az Istállóskői barlangban legújabban talált faszénmaradványok antrakotómiai feldolgozása.) – Acta Archaeologica...5. köt. 3-4. füz. p. 211-234. D.T.
  35. DR. SCHMIDT E. R. viszontválasza: „A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvízkutatásban és a karsztvíz elleni védekezésben” című tanulmányával kapcsolatban megjelent hozzászólásokra. – Bányászati Lapok, 10. évf. 6. sz. p. 302-303. áb:5
-

- 12 -

36. SCHÖNVISZKY L.: A Pilis ismeretlen útjain. – Saskői barlang. – Természetjárás, 1. évf. 8. sz. nov. p. 13. ar:1, hm:1, km:9, fk:1
37. SZABÓ F.: Karsztjelenségek. Hazánk barlangjai. = Természetjárók kézikönyve. Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. p. 59-71.
38. SZABÓ F.: Magyarország barlangjai. Ismertebb külföldi barlangok. = Túravezetők kézikönyve. I. rész. – Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. p. 136-145, 145-146.
39. SZABÓ PÁL Z.: A karszt kutatás népgazdasági jelentősége. Dunántuli Tudományos Gyűjtemény. 1. Pécs. A Dunántuli Tudományos Intézet kiadása. p. 3-10. (Kny. is!) D.T.
40. SZÉKELY L.: Karsztvízveszélyes bányák biztonságos fejtése. – Bányászati Lapok, 10. (88) évf. 6. sz. p. 303-307.
41. TASNÁDI KUBACSKA, A.: Der Penisknochen des Höhlenbären. (A barlangi medve pénisz-csontja.) – Acta Veterinaria. 5. köt. 1. füz. p. 39-60. áb:4, fk:34. D.T. P.P.
42. TASNÁDI KUBACSKA, A.: Untersuchungen pathologisch veränderten Knochenresten verschiedener Wirbeltiere aus der Höhle von Istállóskő. (Az Istállóskői barlangból származó különböző gerincesek patológiusan elváltozott csontmaradványainak vizsgálata.) Acta Archaeologica... 5. köt. 3-4. füz. p. 193-210. D.T.
43. VÁGVÖLGYI J.: A Baradla és a Békebarlang kapcsolatának kérdése zoológiai szempontból. – Földrajzi Értesítő, 4. évf. 4. füz. p. 427-432. bi:6. D.A. P.P.
44. VARRÓK S.: Az 1950-53. évi bakonyi barlangi ásatások őslénytani eredményei. = A Magyar Állami Földtani Intézet évi jelentése az 1953. évről. II. rész. Bp. p. 491-501. R.F. P.P.
45. (VENKOVITS I.): Barlangi hírek. – Természetjárás. 1. évf. 7. sz. okt. p. 13.
46. VÉRTES L.: A hazai ősember kutatás újabb eredményeiről. (Istállóskői bg. + Bakony.) – Szabad Nép, 13. évf. jan. 5. p. 4.
47. VÉRTES, L.: Les conditions de l'interstadial Würmien I/II hongrois élucidées par l'examen des remplissages de grottes. (A magyar würm I/II interstadiális helyzetének megvilágítása a barlangok kitöltésének vizsgálata által.) – Acta Geologica...23. köt. 4. füz. p. 393-407. tá:1, gr:12, fk:1, bi:17. T.F. P.P.

48. VÉRTES, L.: Neue Ausgrabungen und paläolithische Funde in der Höhle von Istállóskő. (Új ásatások és paleolit-leletek az Istállóskői barlangban.) – Acta Archaeologica... 5. köt. 3-4. füz. p. 110-129. D.T.
49. VÉRTES, L.: Untersuchung der Ausfüllung der Höhle von Istállóskő. Zeitbestimmung. (Az Istállóskői barlang kitöltésének vizsgálata. Kormeghatározás.) – Acta Archaeologica...5. köt. 3-4. füz. p. 239-260. D.T.
-

- 13 -

50. ---: (Szerzőnév nélkül): Aggtelek. (Mozgófilm.) – Természet és Társadalom, 114. évf. 5. sz. 321-322. áb:4.
51. ---: (Szerzőnév nélkül): Társasági Közlemények, Választmányi ülések. (Karszt- és Barlangkutató Szakosztály létesítése.) – Földrajzi Közlemények, 3. (79.) köt. 3. sz. p. 295-296.

Rövidítések jegyzéke:

áb: ábrák száma,
ar: alaprajzok száma,
bg. = barlang,
bi: bibliográfiai adatok száma,
Bp. = Budapest,
évf. = évfolyam,
fk: fényképek száma,
füz. = füzet,
gr: grafikonok száma,
hm: hosszmetsetek száma,
hr: helyszínrajzok száma,
km: keresztmetsetek száma,
köt. = kötet,
kny. = különnyomat (separatum),
OVF = Országos Vízügyi Főigazgatóság,
p. = pagina (lap, helytelenül oldal),
sz. = szám,
tá: táblázatok száma,
VITUKI = Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet.

Idegennyelvű szövegek, vagy kivonatok jelzése:

D.A = deutscher Auszug (német kivonat),
D.T. = deutscher Text (német szöveg),
P.P. = russkoje rezjume (orosz kivonat), résumé russe
R.F. = résumé francais (francia kivonat),
T.F. = texte francais (francia szöveg).

- 14 -

II. Kataszterezés

A magyarországi barlangok nyilvántartásának (röviden: barlangkataszter) célja egyrészt adatszolgáltatás a magyar barlangkutatók munkájához, másrészt eredményeik áttekinthető összefoglalása. Ezt a célkitűzést két lépésben óhajtjuk megvalósítani.

1. Az ideiglenes barlangkataszter cédulakatalógus formájában készül és az egyes barlangokról csak az alább ismertetendő legfontosabb adatokat tartalmazza, azonban a barlangok száma terén az elérhető legnagyobbfokú teljességre törekszik. Munkálatai előrehaladott stádiumban vannak, azonban csak kevesek számára hozzáférhető, kéziratos kivitelben. Adatai néhol helyszíni ellenőrzésre és kiegészítésre szorulnak.
2. A végleges barlangkataszter elkészítését dosszié-rendszerben tervezzük. A dosszié fedőlapja áttekinthető csoportosításban tüntetné fel az illető barlangra vonatkozó összes adatokat és a vele kapcsolatos gyűjteményanyag leltári számait. A dossziében nyernének elhelyezést a dokumentációs mellékletek (irodalmi kivonatok, tanulmányok, különlenyomatok, jelentések, helyszínrajz, térképek, metszetek, fényképek, stb.). Ennél a kivitelnél kezdetben nem annyira a feldolgozott barlangok száma, mint inkább a feltüntetett adatok terén törekednénk teljességre. Ez a munka még a tervezés stádiumában van, módszertana azonban már meglehetősen ki van dolgozva. Megvalósítása állami szerv támogatása nélkül elképzelhetetlen.

A barlangkatasztert idővel karszt- és barlang-kataszterre kellene kibővíteni. Ez kivihető volna, mivel a karsztforrások kataszterezését még a MÁFI megkezdte és azt a VITUKI jelenleg is folytatja. Mindössze a barlangkataszterben nem szereplő víznyelők kataszterezésére és a többi karsztjelenségek (karrmezők, dolinák, stb.) geomorfológiai térképeken való ábrázolására volna szükség, ami viszont az ELTE munkakörébe vág.

Sürgős szükség volna az összes karsztjelenségek kataszteri adatainak térképi (áttekintő, illetőleg részletes) ábrázolására. Ez azonban térképanyaggal rendelkező állami szerv támogatása nélkül szintén keresztülvihetetlen.

Az alábbiakban felsoroljuk mindazokat az adatokat, melyeket az ideiglenes barlangkataszterbe felvettünk, illetőleg amelyeknek felvételét tervezzük:

1. A barlang hivatalos neve és szinonimái (régebbi szerzők által adott, vagy népies, helyi nevei),

2. A barlang jellege (aktív-, vagy szenilis víznyelő-, illetőleg forrásbarlang, zsomboly, tektonikus hasadékbarlang, hévforrásos eredetű bg., stb. Lásd: Leél-Össy S.: A barlangok osztályozása. – Földrajzi Értesítő, I. évf. 1. füz. Bp. 1952. p. 130-137., bezáró közete és kitöltésének anyaga (ásatásra alkalmas-e?).
3. Közigazgatási fekvés (község és megye a legújabb beosztás szerint).
4. Topográfiai fekvés. (Közelítőleg poláris koordinátákkal megadva: iránya és távolsága tizedkilométeres pontossággal ama község templomától, vagy középpontjától, amelynek határába esik). Lehetőleg helyszínrajzi vázlat is melléklendő.
5. A barlang hossza (a járatok összhossza vetületi alaprajzon mérve).
6. A barlang mélysége (a bejárat és a legmélyebb pont közötti szintkülönbség. Ettől eltérhet a vertikális kiterjedés: a legmagasabb és a legmélyebb pont közötti szintkülönbség, tehát meg kell adni, hogy melyikről van szó.).
7. Tengerszint feletti magasság az Adriai tengerre vonatkoztatva.

8. Relatív magasság a karsztvíz átlagos szintje felett.
9. Bejárásához szükséges felszerelés és esetleges engedély.
10. Tudományos (karszthidrológiai-, geomorfológiai-, mineralógiai-, meteorológiai-, biológiai-, őslénytani-, ősrégészeti-, történelmi-, stb.) jelentősége.
11. Gyakorlati (népgazdasági) jelentőség (karsztvízkutatás, foszfátföld, guanó, díszítőipari anyag, népművelés, idegenforgalom, stb.)
12. A kutatás időpontja, jellege (pl. térképezés, feltárás) és kivitelezője.

Kérjük munkatársainkat, hogy a felsorolt adatok közül legalább az aláhúzottakat okvetlenül tüntessék fel jelentéseikben a kataszterezés kivitelezhetősége céljából.

Kívánatos volna ezen kívül, hogy minden munkacsoport, illetőleg szakosztály állítson fel ideiglenes karszt- és barlangkatasztert saját munkaterületéről, vagy legalábbis az általa felkutatott barlangokról.

- 16 -

Tájékoztatásul az alábbiakban közöljük az ideiglenes barlangkataszter adatainak hegyvidékenkénti összesítését az 1955. éveleji állapot szerint:

barlangvidék	barlangok száma (db)		össz.:	kiterjedésük m-ben	
	felmért	felméretlen		hossza	mélysége
Bakony	89	39	128	1127,3	97,4
Balatonfelvidék	19	38	57	787,8	60,0
Börzsöny	2	4	6	12,0	15,0
Nagybudapest	37	25	62	5694,0	255,5
Budai hegyek (Bp. nélk.)	21	10	31	1771,5	130,5
Bükk hegység	88	82	170	4348,0	655,5
Cserhát (Nagyszál)	6	5	11	123,0	10,0
Gerecse és Gete	34	26	60	1255,5	77,0
Gömörtornai karszt	24	23	47	32080,0	539,0
Mátra	3	9	12	143,0	20,0
Mecsek	17	12	29	1119,6	154,0
Nyugatmagyarország	6	4	10	135,3	-
Pilis hegység	49	30	79	1871,6	423,8
Velencei hegység	-	3	3	-	-
Vértes hegység	7	2	9	77,0	8,0
Villányi hegység	1	3	4	-	11,0
Összesen	403	315	718	50555,6	2456,7

Fenti jegyzék nagyrészt irodalmi adatok alapján készült. Egyes irodalmi adatok egyeztetése nem minden esetben megnyugtató és így néhány üreg többször is szerepelhet. Néhányuk (23 db) jelenleg ismeretlen, egyesekről feltételezhető, hogy azóta megszűntek (12 db), másoknál valószínű, hogy mesterséges eredetűek (32 db). Az ilyen bizonytalanságok azonban egy teljességre törekvő ideiglenes jegyzékből nehezen küszöbölhetők ki. Nagyobb hibája, hogy elévült, mivel még nem tünteti fel az 1955. év folyamán beállott jelentős gyarapodást. Nagyságrendileg azonban még így is a valósághoz közelálló képet nyújt a barlangoknak az egyes hegyvidékeken való gyakoriságáról, horizontális és vertikális

kiterjedéséről, valamint megkutatottsági fokáról. Egyszersmind szemlélteti a Bizottságra váró jelentős feladatokat is.

- 17 -

Az 1955-ben elhangzott karszt- és barlangkutatással kapcsolatos előadások jegyzéke:

Összeállították: Bertalan K., Holly F. és Radó D.

(A rövidítések jegyzékét lásd a felsorolás végén.)

- 1/ jan. 25. BALÁZS D.: Hogyan fedeztük fel az égerszögi Szabadság cseppkőbarlangot? – Élip. M.
  - 2/ febr. 1. DUDICH E.: A barlang, mint gyógytényező. – M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató szakosztálya.
  - 3/ febr. 2. KEVI L.: Karsztmorfológiai kutatások Baranyában. M. Fr. T. Természetföldrajzi szakosztálya.
  - 4/ febr. 20. TASNÁDI KUBACSKA A. – JAKUCS L.: Az Aggteleki- és Béke-cseppkőbarlangról készült új magyar színes film bemutatója. (Megnyitó és bevezetés) – TTIT. Uránia előadássorozata, Vörös Csillag filmszínház.
  - 5/ márc. 24. JAKUCS L.: Adatok az Aggteleki hegység és barlangjainak morfogenetikájához. M. Ft. T. Karszt és Barlangkutató Szakosztálya.
  - 6/ máj. 11. KESSLER H.: A karsztvíz-kutatás újabb feladatai. M.H.T. Vízellátás-Hidrogeológiai Szakosztálya.
  - 7/ máj. 11. REMÉNYI K. A.: Vízföldtani megfigyelések Balinka-bányán. M.H.T. Vízellátás-Hidrogeológiai Szakosztálya.
  - 8/ máj. 16. HOLLY F.: Karsztvízrendszerek és patakbarlangok. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.
  - 9/ máj. 18. LÁNG S.: A Magyar karszt kutatás feladatai. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
  - 10/ máj. 18. LEÉL-ŐSSY S.: Magyarország karsztvidékei. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
  - 11/ máj. 23. HOLLY S.: Beszámoló az 1954. évi kutatásokról. B.M.E. Ásványi és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.
  - 12/ máj. 30. MAUCHA L.: Karsztvízrendszerek barlangtani vizsgálata, a vízhozamváltozások elemzése alapján. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató Csoportja.
  - 13/ jún. 6. BERHIDAI G.: Hévfórássos barlangrendszerek. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.
-

- 18 -

- 14/ jún. 8. BALÁZS D.: Az égerszögi Szabadság barlang feltárása. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató szakosztálya.
- 15/ jún. 10. VIGH F.: Mit kíván a bányászat a geofizikától a karsztvízkutatás terén? M. G. E. Karsztvíz-ankét.
- 16/ jún. 10. HORUSITZKY F.: A karsztvízkutatás földtani és geofizikai kapcsolatai. M. G. E. Karsztvíz-ankét.

- 17/ jún. 10. ISTVÁNFFY E.: A rádióhullámok felhasználási lehetősége a karsztvízkutatásnál. M. G. E. Karsztvíz-ankét.
- 18/ jún. 10. KÁNTÁS K.: Karsztvízkutatás geofizikus szemmel. M. G. E. Karsztvíz-ankét.
- 19/ aug. 19. JAKUCS L.: Az Aggteleki hegység karsztkutatásainak tíz éve és a további kutatások irányai. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 20/ aug. 19. SÁRVÁRY I.: A B. M. E. Barlangkutató Csoportjának beszámolója kutatásairól. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 21/ aug. 19. ALMÁSSY G.: Kísérletek az úrkúti Macskalyuk víznyelők feltárására. M.H.T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 22/ aug. 19. KEVI L.: Beszámoló a pécsi zsombolykutatók munkájáról. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 23/ aug. 19. BALOGH T.: Barlang és karsztvízkutatások a Bükkben. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 24/ aug. 20. LAHNER O.: Aknabarlangok feltárása. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 25/ aug. 20. PAPP F.: Hazai barlangkutatók összefogása. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 26/ aug. 20. TÓTH J.: Barlangtérképek egyezményes jelei. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 27/ aug. 20. MARKÓ L.: Barlangi huzat keletkezése. Újabb szempontok a jégbarlangok keletkezésével kapcsolatban. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 28/ aug. 20. BERHIDAI G.: Hévforrásos barlangok keletkezése. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 29/ aug. 20. MAUCHA L.: Patakbarlangok barlangtani vizsgálata a vízhozamváltozások elemzése alapján. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.

- 19 -

- 30/ aug. 20. HOLLY F.: Következtetés a karsztforrás vízelemzése alapján annak vízgyűjtőterületére. M. H. T. Barlang és karsztvízkutatási ankét. Miskolc.
- 31/ okt. 7. KESSLER H.: Franciaország karsztjáról. M. H. T. Szeged.
- 32/ okt. 19. JAKUCS L.: A barlangi árvizek tanulmányozásának módszerei. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
- 33/ okt. 28. JAKUCS L.: Az Aggteleki hegység karsztforrásainak áradásai és azok vizsgálatának komplex módszerei. M. H. T. Limnológiai szakosztály.
- 34/ okt. 28. KLAUSZ GY.: Az Aggteleki cseppkőbarlang flórája. M. H. T. Limnológiai szakosztály.
- 35/ okt. 28. F. SUBA É.: A Pálvölgyi barlang algái. M. H. T. Limnológiai szakosztály.
- 36/ nov. 17. KESSLER H.: A barlangkutatók a vízellátás szolgálatában. M. T. A. Vízellátási Szakbizottsága.
- 37/ nov. 22. BALÁZS D.: Az égerszögi Szabadság cseppkőbarlang feltárása. ÉDOSZ. Közp. Kultúrház.
- 38/ nov. 23. HOLLY F.: A jósvafői Vass Imre cseppkőbarlang. M. H. T. Vízellátás-Hidrogeológiai szakosztály.
- 39/ nov. 23. JAKUCS P.: A növénytakaró szerepe a karrosodásban. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató Szakosztály.
- 40/ dec. 6. KESSLER H.: Az aggteleki szivárgási kísérlet. M. Szovjet Társaság.
- 41/ dec. 9. LEÉL-ÖSSY S.: A Bükk hegység víznyelőinek és víznyelőbarlangjainak tanulmányozása. M. Fr. T. Természetföldrajzi szakosztály.

- 42/ dec. 21. BERTALAN K.: A magyar barlangkutatás története. M. Fr. T. Karszt és Barlangkutató Szakosztálya.
- 43/ dec. 23. TASNÁDY-KUBACSKA A.: Petényi és kora. M. T. A. Műszaki Tudományok Osztálya.
- 44/ dec. 23. KRETZOI M.: Petényi Beremenden. M. T. A. Műszaki Tudományok Osztálya.
- 45/ dec. 23. VÉRTES L.: A Petényi barlang rétegtana és régészete. M. T. A. Műszaki Tudományok Osztálya.
-

- 20 -

- 46/ dec. 23. JÁNOSSY D.: A Petényi barlang őslénytana. M. T. A. Műszaki Tudományok Osztálya.

Rövidítések jegyzéke:

M. Ft. T. = Magyar Földtani Társulat
M. Fr. T. = Magyar Földrajzi Társulat
M. H. T. = Magyar Hidrológiai Társaság
Élip. M. = Élelmiszeripari Minisztérium
B. M. E. = Budapesti Műszaki Egyetem
M. T. A. = Magyar Tudományos Akadémia
ÉDOSZ = Élelmiszeripari Dolgozók Országos Szakszervezete
TTIT = Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat
M. G. E. = Magyar Geofizikusok Egyesülete

- 21 -

OXIGÉNES LÉGZŐKÉSZÜLÉK ALKALMAZÁSA BARLANGKUTATÁSNÁL

Feltáró barlangkutatásoknál általában a szifonok jelentik a legnagyobb, sokszor leküzdhetetlen akadályt. Ha nem sikerül a vízszint mesterséges süllyesztése, akkor a meglehetősen kockázatos búvárúszást szokták megkísérelni. A búvárok által használt felszerelés az eddigi tapasztalatok szerint túlságosan nehézkes, a légtömlők kényesek és a súlyos felszerelés szállítása barlangokban többnyire nehézségekbe ütközik.

Rendkívül nagy reményekre jogosítanak és egészen új lehetőségeket nyitnak meg újabban azok a könnyű légzőkészülékek, amelyek nemcsak lemerülést, hanem víz alatti, a felszíni kiszolgáló személyzettől független úszást is lehetővé tesznek. Ezeket a készülékeket már több éve alkalmazzák részben sport-, részben kutatási célból meleg tengerek vizében.

A felszerelés legfontosabb része a háton hordható készülék, amely kb. 150 légköri nyomás alatt álló oxigénpalackból, nyomáscsökkentőből, valamint a kilégzett levegő széndioxidját lekötő lugosszelencéből áll. A búvárúszó nyomásálló, szájsutorában végződő gumitömlőn kapja az oxigéndús, tisztított levegőt. Az elhasznált levegő egy másik, szeleppel vezérelt tömlőn keresztül visszajut a készülékbe, ahol újból regenerálódik. Van olyan készülék is, amely csak sűrített levegőt tartalmaz, az elhasznált levegőt a vízbe fűjják. A mélységtől függően 1-2 órás vízalatti tartózkodás lehetséges egy töltéssel. A felszereléshez tartozik még a búvárszemüveg, amely gumitöltéssel szorosan az archoz simul. A szemüveg

megakadályozza, hogy a víz nyomást gyakoroljon a szemgolyóra és így tökéletes látást biztosít a víz alatt. A felszerelést végül még lábra csatolható gumiuszonyok egészítik ki.

Fenti felszerelést barlangok kutatásánál elsősorban Henri Lombard alkalmazta, aki kiváló tengeri bűvár volt. 1950-ben a földalatti Avencas-patak kiömlésénél 15 méteres szifonon úszott át. A Fontanille-forrásnál legyőzött szifon mélysége 12 méter volt. A leghosszabb szifon a Lirou-barlangban volt, ahol Lombard 42 métert úszott víz alatt. Ezt a szifont egy másik követte, melynek átúszási kísérletét a kutató életével fizette meg. A szifonból visszatérő Lombardot tartó biztosítókötél megakadt és társai órák múlva csak Lombard holttestét tudták visszahúzni. A légzőkészülék teljesen sértetlen és üzemképes volt. A halált a hideg víz okozta szívbénulás idézte elő.

A tragikus baleset csak rövid ideig akadályozhatta az új kutatási módszer továbbterjedését. 1953-ban a Trieszti Adriakutató Társaság a földalatti Timavo-folyó kutatására jól előkészített és felszerelt expedíciót szervezett, melynek legfontosabb kellékei tökéletesített légzőkészülékek voltak. Lombard példáján okulva szorosán testhez simuló, bélelt gumiruhát is alkalmaztak. A légzőkészüléket annyiban tökéletesítették, hogy nemcsak a szemeket és az orrot, hanem a száját is befödő bűvárálcot használtak, a levegőt pedig ebbe az álarcba vezették. Az álarcban levő levegő ellensúlyozta a nagy mélységben már tekintélyes víznyomást, amely az álarcot elég fájdalmasan az archoz nyomja.

- 22 -

A földalatti folyóhoz a 329 m mély Trebbicciano-zombolyon át kellett leereszkedni. Különös nehézséget jelentett, hogy a bűvárúszást egy 100 m hosszú földalatti tó végén, gumicsónakról kellett megkezdeni.

A helyenként 10 m mély szifon 65 m hosszú volt. Egyes helyeken olyan sebes volt a víz áramlása, hogy a látási viszonyok teljesen megszűntek. A szikla átlagosan 5 m-nyire merült a víz alá, így elég hely maradt ahhoz, hogy az utat úszva megtehessék. Ha ugyanis a mederfenéken jártak volna, akkor felkavarták volna az iszapréteget. A víz alatti látást vízmentesen zárt villanylámpák biztosították. Összesen 8 órát töltöttek a kutatók vízben vagy víz alatt. Baleset nem volt.

Hazánkban a közelmúltban kísérleteztek elsősorban a VITUKI kutatói vízalatti légzőkészülékkel. A készülék a tűzoltóságnál is használatos Draeger-bányamentő típusú volt, amely ugyan nem vízalatti használatra készült, de a lukácsfürdői Malomtó forráskráterében, majd a Gellért-fürdőben végzett kísérletek végülis beigazolták a készüléknek vízalatti használhatóságát is. Egy töltéssel kb fél óra hosszát lehetett víz alatt tartózkodni. Igen jól beváltak a házilag, plexiből készített bűvárszemüvegek és gumiuszonyok is.

A készüléket rövidesen szifonkutatásnál is alkalmazni fogjuk.

K. H.

JELENTÉS A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM ÁSVÁNY ÉS FÖLDTANI TANSZÉKE BARLANGKUTATÓ CSOPORTJÁNAK A VASS IMRE BARLANGBAN 1955. NOVEMBERBEN VÉGZETT KUTATÁSÁRÓL

1955. november 5-től 12-ig bezárólag Kutató Csoportunk folytatta a Vass Imre-barlangi kutatásokat. Az eredeti célkitűzés szerint elkezdődött a barlang pontos feltérképezése, fényképezése, valamint megindult a részletes minta- és adatgyűjtés a tudományos feldolgozás céljából. Az idő és a szükséges felszerelés hiányában a barlang további szakaszainak feltárása nem volt tervbevéve, mégis születtek újabb eredmények ilyen irányban is. Az 1955. október

8-i felfedezés során több szűkebb és homokkal feltöltött járaton kellett átkelni, amelyek keresztmetszeti méreteikben jóval kisebbnek mutatkoztak, mint a forrásfelőli szakaszok. Ez a tény valószínűvé tette, hogy felsőbb járatok is léteznek, különös tekintettel arra, hogy ezeken a szakaszokon a főág keresztmetszete több helyen ugrásszerűen változik. Az előzetes feltételezések alapján kutatócsoportunk tagjai részletesen átvizsgálták a Grand Canon és a Dóm közötti szakaszokat. Ilyen módon sikerült felfedezni felső szinten levő tágas járatokat, egymás felett három különböző szintben, amelyek átvágják a fentebb említett szűk járatrészeket. Az első két járat egymástól jól elkülöníthető. /Egyiptomi-folyosó, Eldorádó/ a legfelső szint csak rövidebb szakaszon járható /Denevér-ág/. Az egyes emeletek közötti szintkülönbség 6-8 méter. Jellemző, hogy a járatok keresztmetszeti méretei felfelé nagyobbodnak. Néhány helyen – kürtökön és szakadékokon keresztül – a járatok össze is függnék egymással. Cseppkőképződményekben az Eldorádó-ág a leggazdagabb. Említésre méltó az itteni cseppkőfüggönyök sűrűsége és változatos színe. Igen szép látvány az Egyiptomi-zuhatag, amely egyiptomi vörös színű 8 méter magas tetarata. Igen érdekes a Denevér-ágban és a Denevér-Temetőben található többszáz elhullott denevér csontváza. A Lagunás-szifon előtti szakaszokban is több helyen nyomozhatók és megtalálhatók a felső szintek és maradványaik.

Maucha László

- 23 -

HÍREK

Barlankutatók Menedékháza.

A kies, sziklás Dász-töbörben, közvetlenül az Égerszögi Szabadság Cseppkőbarlang új lejáratánál csinos kis menedékház épül. Az Élelmiszeripari Minisztérium barlangkutató csoportjának tagjai, valamint lelkes égerszögi segítőtársaik dolgoznak itt. A teljesen társadalmi munkával készülő kis menedékház hasonlít a Jósvafői-barlang irodaépületéhez. A földszinten két helyiségből fog állni s a padlástér is közös hálónak lesz kiépítve. A magyar barlangkutatók ezen első saját aggtelekvideki otthona a tavaszi hónapokban már megnyílik.

Ugyanitt a Pitics-csúcs tövében, közel a Szabadság-barlang lejáratához épül az Egri Dohánygyár pompás üzemi üdülője is, mely a nyár elejére már szintén üzemben lesz. Az új magaslati üdülő elsősorban az élelmiszeripar természetjáró dolgozóinak rendelkezésére áll, de barlangkutatók részére itt bármikor kedvezményes szállást biztosítanak. A szálló gondnoka egyben a Szabadság-barlang kezelője is.

B. D.

Biológiai gyűjtések az égerszögi Szabadság-barlangban.

A Természettudományi Múzeum Állattára barlangkutató csoportjának tagjai, Farkas Henrik, Kovács István, Topál György és Vágvölgyi József legutóbb számos állatot gyűjtöttek a Szabadság-barlangban. Az anyag nagyrésztét még feldolgozzák, de eddig már a következő vak, valódi barlanglakó (eutroglobion) fajokat határozták meg:

Crustacea (rákok), Isopoda (ászák), Mesoniscus graniger, Niphargus tatrensis f. aggtelekiensis (?), Anaspidae ebből Bathymella sp. Anaspidae (maradványrákok).

Arachnoidea (pókszabásúak), Palpigradi (szálfarkúak) ebből Koeneia sp.

Araneidea (pókok). Porhomma errans.

A Koeneia kivételével valamennyi megtalálható az Aggteleki és a Béke barlangban. A Koeneia sp.-t eddig hazánk területéről nem ismerték, az előkerült két példány tehát hazánk területére új állatrendet képvisel. Valószínűleg a tudományra nézve is új faj.

- 24 -

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI ELŐADÁSSOROZAT.

A Központi Karsztvíz- és Barlangkutató Bizottság a barlangkutató csoportok tagjai, valamint más, a tárgykor iránt érdeklődők tudományos és gyakorlati továbbképzése céljából a karszt- és barlangkutató köréből gyakorlati bemutatásokkal összekapcsolt előadássorozatot rendez.

A szervezés munkáját a Bizottság kérésére az Élelmiszeripari Min. barlangkutatói vállalták.

Az előadásokat február és március hónapban, minden kedden 7 órai kezdettel tartják az ÉDOSZ Sztálin út 100. sz. II. em. kultúrtermében. Az előadások anyagát előreláthatóan sokszorosított alakban is kiadják. A Bizottság az összes előadáson résztvevők számára „Látogatási bizonyítványt” ad.

A sorozat előadásai a következők:

1956. február hó 7.-én: A barlangkutató jelentősége a tudomány és népgazdaság szempontjából. A barlangkutató felszerelése és kutatási módszerek. Előadó: Dr. Kessler Hubert.

Február hó 14.-én: Geológiai alapismeretek. Barlangképző kőzetek. Előadó: dr. Papp Ferenc.

Február hó 21.-én: A barlangok keletkezése. Az aggteleki karszt barlangjai. Előadó: Jakucs László.

Február hó 28.-án: Barlangok morfológiája. Előadó: dr. Láng Sándor. Magyarország barlangjai. Előadó: dr. Leél-Össy Sándor.

Március hó 6.-án: Karszthidrológia. A külföld nagy barlangjai. Előadó: dr. Kessler Hubert.

Március hó 13.-án: Óslénytani kutatások a barlangokban. Előadó: dr. Kretzoi Miklós. Ősrégészeti kutatások a barlangokban. Előadó: Markó István.

Március hó 20.-án: Barlangok térképezése. Előadó: Radó Denise. Barlangok fényképezése. Előadó: Markó István.

Március hó 27.-én: Élet a barlangokban. Előadó: dr. Dudich Endre. Elsősegélynyújtás barlangkutatóknál. Előadó: Sztareczky Géza.

- 25 -

FELFEDEZTÉK A JÓSVAFŐI TOHONYAFORRÁS PATAKOS BARLANGJÁT.

Kéziratunk zárása után vett telefonértesítés alapján közölhetjük, hogy a jósvafői Tohonya- (Malom) forrásnál kihajtott kutatótárral február 7.-én természetes barlangrendszerbe jutottak.

Az elején száraz járatban több nem működő víznyelő látszott. Később vízeséshez jutottak a kutatók. A víz egy víznyelőn keresztül a forrás szintjébe folyt. A barlang patakja –

amelyben a Tohonyaforrás teljes vízmennyisége folyt – több vízesést alkotott, majd helyenként annyira mélyült, hogy csak gumicsónakkal lehetett egyes szakaszokon áthaladni. A még folyamatban lévő kutatások során a barlang magasabb szintjében páratlan szépségű cseppkőképződményekkel díszített szakaszokat tártak fel. A patakot elzáró szifont oxigénes légzőkészülékkel kísérik legyőzni. Az eddig feltárt járatok hossza kb. 1 km.

A kutatást a Vízgazdálkodási Kutató Intézet részéről dr. Kessler Hubert és munkatársai, Chambre Attila és Rádai Ödön irányították. A táróhajtási munkákat Verbály György négytagú munkabrigádja végezte.

Az új barlangról egyelőre nincsenek még részletesebb adataink, csak annyit állapíthatunk meg, hogy megtalálták azt a barlangrendszert, amit Kesslerék már 1933-ban megjelent kutatási beszámolójukban feltételeztek és amelynek feltárását a Szelelőlyuknál annak idején megkezdték, de munkájukat az akkori kormánykörök szűkmarkúsága miatt nem tudták befejezni.

B. K.

BESZÁMOLÓ A MISKOLCI KARSZTHIDROLÓGIAI ÉS BARLANGKUTATÓ ANKÉTRÓL.

Hazai barlangkutatásunk a felszabadulás óta nagy lépésekben fejlődött. A barlangkutatás lényege, feladata, célja új értelmet nyert. Kutatók, turisták, egyetemi hallgatók, középiskolások csoportosan keresték fel Magyarország karsztos területeit. Államunk anyagi támogatásával igen szép eredményeket értek el. Az eredmények sokszor szoros kapcsolatban állnak a gyakorlati élettel és népgazdaságunk fejlődését segítik elő.

Az ország különböző részein egymástól függetlenül, önálló csoportokban folytak a kutatások és folynak ma is. Folyóirat hiányában különböző publikálási lehetőségeket felhasználva csak néha értesültünk a csoportok munkájáról. Ez a tény szükségessé teszi azt, hogy az ország barlangkutatóit és karsztkutatóit összefogó szerv létesüljön.

Ezekből az alap gondolatokból kiindulva 1955. augusztus 15-18.-án a Magyar Hidrológiai Társaság Nagymiskolci Csoportja országos karszthidrológiai és barlangkutató ankétot rendezett. Az ankéton több, mint hatvanan vettek részt. Összegyűltek az ország minden táján működő szakemberek és kisebb-nagyobb csoportok tagjai.

Az ankét anyaga három nagy téma köré csoportosult. Először az elmúlt években elért eredményeikről számoltak be az egyes csoportok. Ennek anyagát rövid kivonatban később közöljük. A második téma a munkamódszerek és a kutatási módok megbeszélése volt. Ez volt az ankét egyik legfontosabb és legtöbb vitát kiváltó része. Rendkívüli fontossága abban foglalható össze, hogy hazánkban először ismertették és vitatták meg az egymástól függetlenül működő csoportok munkamódszereiket, a feltárás, felmérés, kataszterbe foglalás kérdéseit, valamint azokat a kutatásokat és észleléseket, amelyeket egyes feltárásaikban végeznek. A harmadik napirendi pont a csoportok és egyénileg működő szakemberek munkájának egyeztetése volt. A számos lehetőség mérlegelése után az ankéton résztvevők úgy döntöttek, hogy – figyelembe véve a jelenlegi körülményeket – a Magyar Hidrológiai Társaság lenne a legalkalmasabb a karszthidrológusok és barlangkutatók összefogására.

Az ankét anyagát néhány tudományos előadás és egy tanulmányi túra egészítette ki. A Nagymiskolci Csoport Zsombolykutató Szakosztálya által feltárt Jávorkuti víznyelőhöz vezette az ankét érdeklődő résztvevőit a rendezőség.

A nagy érdeklődéssel kísért ankét résztvevőinek véleményét határozatba foglalták össze, amelyeket ugyancsak hátrább közlünk.

A miskolci karszthidrológiai és barlangkutató ankét kezdete volt annak a nagy összefogó és irányító munkának, amely a következőkben az ankét felkérésére a Magyar

Hidrológiai Társaságban megindul. Bizunk abban, hogy az egyes csoportok és egyénileg dolgozó szakemberek felismerik az összefogásban rejlő erőt, amely egyéni munkájuk megkönnyítése mellett a hazai barlangkutatásnak is nagy hasznára lesz.

A HAZAI KARSZTHIDROLÓGIAI- ÉS BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK BESZÁMOLÓJA 1955. ÉVBEN VÉGZETT EDDIGI KUTATÁSAIKRÓL.

/Kivonat a Miskolci Ankét anyagából./

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG MISKOLCI CSOPORT ZSOMBOLYKUTATÓ SZAKOSZTÁLYA-nak tagjai az év elején felmérték és térképezték az István barlang újonnan feltárt részeit és a Vesszősgerinci barlangot. Megkezdték az István lápa oldalában az István zsomboly feltárását. Az eddigi bejárható részeket felmérték és térképezték. Bemérték a Jávorkut közvetlen környékének összes forrásait, valamint több alkalommal vízhozam és vízhőmérsékleti méréseket is eszközöltek. A Disznósvölgyi víznyelőnél és forrásánál sózási kísérleteket is végeztek. Az eredményeket diagrammban rögzítették. Újjáépítették a Bolhási és Jávorkuti víznyelőbarlangok gátjait. Befejezték a Bolhási víznyelő barlangrendszer felmérését és térképezését. Újra járhatóvá tették a nagy esőzések által eltömődött Jávorkuti víznyelő barlangrendszer járatait és megkezdték annak felmérését. Több kisebb bükki víznyelőt és barlangot tártak fel és megkezdték a barlangkataszter elkészítéséhez az adatgyűjtést, és a felméréseket. Megrendezték augusztus 19-21. között az első hazai barlang-ankétot, amelyen először ismertették a szakosztály által összeállított barlang térképjeleket és a készülő kataszter rendszerezését.

A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG KARSZT ÉS BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLYA 1955. tavaszán alakult meg a Magyar Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztálya és a Magyar Földrajzi Társaság Karsztkutató Bizottságának az egybeolvadásából. Alakuló ülésüket 1955. május 18.-án tartották. Az ELTE Földrajzi Intézet munkatársai (tanársegédek, aspiránsok, egyetemi hallgatók) az egyetemi nagyfokú elfoglaltság mellett eredményes kutatást végeztek a Bükk hegységben. (Örvénykői és Csipkés-kúti víznyelő bontását már megkezdték.) Részletesen tanulmányozták a Vértes hegység karsztforrásait, barlangfülkéit, valamint Pilisvörösvár és környékének karsztjelenségeit. A csoport tagjai között kutató aspiránsok felkutatták a Bakony hegység dolomit térszíneit, cseh-szlovákiai tanulmányútról igen gazdag anyaggal és tapasztalatokkal tértek vissza. A Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató Szakosztályának egy részlege részletes és rendszeres kutatásokat végez az Aggteleki karszt környékén. Kutatásaik eredményéről a szakosztály előadóülésein tartanak majd beszámolót.

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM ÁSVÁNY- ÉS FÖLDTANI TANSZÉKE BARLANGKUTATÓ CSOPORTJA-nak tagjai csaknem kivétel nélkül egyetemi hallgatók. Ezért gyakorlati tevékenységük főként a nyári szünet idejére, ill. kisebb mértékben a téli vizsgaszünet idejére korlátozódik. Ez év januárjában a csoport öt tagja folytatta az 1954. augusztus 31.-én felfedezett Kistohonya-forrás árvízi forrásdeltájának kutatását. Az elágazásnál a beszakadással keletkezett omladékon próbáltak áthatolni és megkeresni az előzetes megfigyelések, forrásvizsgálatok és felmérések alapján feltételezett főág folytatását. Az idő rövidege és a nehéz körülmények miatt ez nem sikerült. 1955. augusztus 9.-től 31.-ig sikerült bejutni a kistohonya forrás jelenleg inaktív főágába. A járat szélessége 2-6 méter között váltakozik, míg magassága 2-11 méter között van. A főág eddig kb. 300 méteres

hosszúságban volt ismeretes, vége teljesen víz alatt állt. A járat cseppkőképződményekkel gazdagon díszített és inaktív volta miatt kissé elagyagosodott. Október 8.-án sikerült az időközben megnyílt szifonon áthatolni és a barlang további részeit feltárni. Jelenleg a barlang 800 méter hosszúságban ismeretes, a végén hatalmas méretű omlás van. A barlangot Vass Imréről, az Aggteleki barlang egyik felfedezőjéről nevezték el.

AZ ÉLELMISZERIPARI MINISZTERIUM KINIZSI SPORTKÖRÉNEK BARLANGKUTATÓ CSOPORTJA tovább folytatta a Vizetes-Teresztenyei barlangrendszer feltárását. A legelőrehaladottabb állapotban van a Keserű-tó víznyelőjének kibontása. Sajnos itt hosszú dolinasoron kell a kutatóknak átvágniok magukat, ami elég veszélyes. A többi kísérleti akna közül az 5.sz. munkahely érdemel említést, ahol egy kisebb dolina mélyén, közel a szálkőzethez, de viszonylag magasabb szinten képződött, kis víznyelót bontottak ki. A tavaly feltárt égerszögi Szabadság cseppkőbarlang további kutatása is jelentős lépéssel haladt előre. A barlang lejárata is elkészült már. A 40 m-es lejtakna elkészülte után július 24.-én nagy barlang ünnepélyt rendeztek. A barlangot eddig már közel ezer ember látogatta meg. Tovább folytatták a barlang újabban feltárt szakaszainak térképezését. A barlangrendszerben sózási kísérleteket hajtottak végre. Számos állatfajának begyűjtése mellett sikerült több kürtőn keresztül eljutni az alsó patakszintig. A barlangról színes diapozitív sorozat áll rendelkezésre.

A VESZPRÉMI BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1954. augusztus 20. és szeptember 1., valamint 1955. június 18. és július 13. között a Bakony hegységben a Kabhegy ÉNY-i oldalában fekvő „Macskalyuk” víznyelők környékén végzett kutatásokat. Ezen a környéken eddig az általunk ismert 12 kisebb-nagyobb időszakos víznyelő közül 5-nél végeztek feltárási munkát. Valamennyi nyelő a Kabhegy bazalttakarója és az alatta települt eocén nummulinás mészkő határán alakult ki. A nyelők vízgyűjtő területe legnagyobb részt a bazalttal fedett területre esik. A nem karsztos vízgyűjtő területet összesen 6000 m²-re becsülik. A kőzetet néhány méter vastag lösztakaró fedi. A környéken olyan forrás, amely a nyelők által szállított vízből táplálkozik, nincs. A víz feltehetően a karsztvízszintig talált utat magának. A karsztvízszint a nyelők alatt 250 m-rel kb. 170 tszf m-ben helyezkedik el. A kutatások alapján itt szűk, de járható méretű aknabarlangrendszerre van kilátás. Megkezdtek a Kőrös-hegy lábánál a két Szépalma major között fekvő időszakos víznyelő kibontását. Ez a nyelő lösszel fedett jura mészkőben, a Száraz Gerence völgy legfelső végében alakult ki, 1955. májusában Pula község határában a Kabhegy DNY-i lábánál. A falu lakóinak segítségével kibontottak egy berogyást, mely vékony bazalt réteggel fedett karszton keletkezett. Az üreg kiterjedése kb. 30 m. A fedett karsztnak ezt az érdekes jelenségét még részletesebben fogják majd tovább megvizsgálni.

A TTK HALADÁS SK TERMÉSZETJÁRÓ SZAKOSZTÁLYA keretén belül minden különösebb szervezeti felépítés nélkül működik egy barlangkutató csoport. Eddigi ténykedésük a Mecsek hegységben a mánfai Kőlyuk barlang aktív patakos barlangszakaszának feltáráására terjedt ki. 1955. április 30. és május 2. között az 50 méteres barlangszakasz végén sikerült átúszniok az első szifont. A Természetjáró Szakosztály, valamint a kutatók saját pénzkészletére támaszkodva a különböző intézményektől nehezen beszerzett munkaeszközök segítségével május 14.-én sikerült a kb. 10 méter hosszú második szifont is átúszni. A szifon utáni közel 200 méter hosszú járatban az egyenletes fekete bekérgezések a vizsgálatok alapján bakteriális eredetűek. A barlang a dolomit betelepülésekkel változó anisusi mészkőben alakult ki. A kevésbé jól oldódó, közbetelepült dolomit jelenlétének tulajdonították a szifonok kialakulását. A fekete bekérgezés mellett jelenleg képződő fehér cseppkővek emelik az aktív barlang szépségét.

A PÉCSI BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1954. áprilisában alakult. Létszáma 5 fő, kutatási területe a Mecsek és Villányi hegység. Az eddigi kutatások főleg morfológiai és hidrológiai jellegűek, de remény van arra, hogy a jövőben biológiai vizsgálatokkal fog kiegészülni, különös tekintettel a mikrobiológiára. Munkájuk célja egyrészt a még ismeretlen barlangok feltárása, másrészt a már meglévő barlangok tanulmányozása és publikálása. A Szárazkúti I. víznyelőt kibontva 11 méter mélységig sikerült lehatolni, itt elszűkül a járat. Az Abaliget-i forrásbarlangban 1954 nyarán egy szűk rész kitágításával 50 m hosszú járatrészt sikerült feltárni végén teremmel, melyet fel is térképeztek. 1955. tavaszán vízfestéssel sikerült igazolni a Gubacsos nyelő és a Kisforrás kapcsolatát. A nyelő bontása folyamatban van. Sikertelen kísérleteket folytattak a mánfai Kőlyuk harmadik szifonján való átjutás érdekében. A Máriagyüdi barlang tanulmányozását és felmérését 1954. nyarán elvégezték. A Nagyharsányi kőbánya azóta már elfojtott aknabarlangjából mintákat gyűjtöttek és fényképeket készítettek. Az u.n. Beremend II. hidrotermális eredetű barlangot, amely a karsztvízszintig terjed, bányaszeméttel eltömték a bánya dolgozói. A barlang megtisztítása, amelyet a Vörös Csillag állami gazdaság dolgozói végeznek, a Csoport irányításával folyik.

A KÖNNYŰIPARI TERVEZŐ IRODA TERMÉSZETJÁRÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK BARLANGKUTATÓ CSOPORTJA megkezdte a jászfelpusztai Anna barlang kutatását. A hévizes eredetű barlang kb. 15 méter magas csarnokában a falakat gyönyörű aragonit képződmények borítják be. A csarnok jelenlegi talapzata álfenék. Megkezdtek a Gömör-Szepesi Érhegységben a szögligeti Macskalyuk víznyelő barlang feltárását. Befejezték a Butyke-völgyi víznyelő feltárását és kutatását.

AZ ANKÉTEN ELFOGADOTT HATÁROZATOK.

1/ Az ankét feltétlenül időszerűnek tartja az ország összes barlangkutatóit összefogó szerv létesítését. Ennek megalkotásáig az összefogó szerv feladatait ideiglenesen a Magyar Hidrológiai Társaságon belül alakuló munkabizottság látja el.

2/ A barlangkutató csoportok félévenként (március 30. és szeptember 30.-ra) az előző félévről beszámolót, következő félévről tervet küldenek be a Központi Munkabizottsághoz.

3/ A szervezethez tartozó barlangkutató csoportok tagjai vagy küldöttei minden év augusztus 20.-án esetenként megállapítandó helyen értekezletre jönnek össze.

4/ A központi munkabizottság mindent elkövet egy önálló barlangtani folyóirat megjelentetése érdekében. A folyóirat megjelenéséig hathetenként rövid sokszorosított tájékoztató jelenik meg, nagyobb eredményeket pedig más tudományos és népszerűsítő folyóiratokban közlik.

5/ A központi munkabizottság a barlangkutatás megszervezése és népszerűsítése érdekében propagandacsoportot hoz létre, mely szoros kapcsolatot tart a TTIT-vel.

6/ A központi munkabizottság kidolgozza a barlangnyilvántartás összeállításának és részletes monográfiák kidolgozásának szempontjait.

7/ A központi munkabizottság egy albizottsága kartográfusok bevonásával kidolgozza az egységes barlangi térképezés és térképjelek kérdéseit.

8/ Az egyes barlangkutató csoportok leleteikből és fényképdokumentációkból állandó helyi kiállításokat rendeznek.

9/ Az ankét szükségesnek tartja a barlangkutatók részére továbbképző tanfolyamok rendezését.

10/ Az ankét anyaga 1955. szeptember 30.-ig sokszorosított formában megjelenik.

AZ EREDETI KIADVÁNY TARTALMAZ MÉG EGY NÉMET NYELVŰ
TARTALOMJEGYZÉKET (összefoglalással) IS, DE EZT A KARAKTERES
VÁLTOZATBÓL KIHAGYTUK (Szent Tamás)